

60110500 - “Başlangyç tälim” bakalawr tälim ýönelişi
4-J kurs (türkmen topary) talyplarynyň “Tebigat we daşary gurşawy
goramak” predmetinden 2025-2026-okuw ýyly VIII semestr üçin taýýarlanan
Jemleýji barlag wariant soraglary

1. “Botanika bagy” ndaky seýrek görnüşli ösümlükler bilen tanyşmak.
2. “Haýwanat bagy” ndaky seýrek görnüşli haýwanlar bilen tanyşmak.
3. “Tebigat we ekologiýany goramak” dersiniň predmeti, wezipeleri, maksady we taryhy.
4. Adam populýatsiýasy.
5. Aral deňzi töwereginde alyp barylýan ekologik wakalar barada.
6. Azyk-önüm we oba hojalygy.
7. Başlangyç tälim tebigat ylymlary maddy goryny guramak.
8. Başlangyç tälim tebigat ylymlary sapaklarynda okuwçylar bilimini gözegçilik etmek we bahalamagyň döwrebap usullary.
9. Synp we synpdan daşary işlerde didaktik oýunlary ulanmak metodikasy
10. Başlangyç tälim tebigat ylymlarynda ekskursiýa sapaklary.
11. Başlangyç tälim tebigat ylymlaryndan okuw işlerini guramak şekilleri hemde tälim-terbiýeçilik wezipeleri.
12. Başlangyç tälim tebigat ylymlaryny okatmak metodlary we serişdeleri.
13. Başlangyç tälim tebigat ylymlaryny okatmakda peýdalanylýan ders görnüşleri
14. Başlangyç tälim tebigat ylymlaryny okatmakda synpdan we sapakdan daşary işler.
15. Başlangyç tälim tebigat ylymlarynyň ýörelgeleri we kanunyýeti.
16. Biogeotsenoz we ekosistemalaryň guruluşlary we aýratynlyklary.
17. Bioma we biologik dürli-dürlilik.
18. Bioritmeler we janly organizmleriň ýaşayyş şekilleri.
19. Biosfera
20. Biosfera hakynda düşünje.
21. Biotsenoz.
22. Çölleşmek prosesi we onuň önüni almak ýollary.
23. Daşky gurşaw syýasaty we durnykly rowaçlandyrmak.

24. Daşky gurşaw ulgamlary: madda, energiýa we ýaşayyş.
25. Daşky gurşaw we ekologik faktorlar.
26. Daşky gurşawa organizmleriň uýgunlaşmagy.
27. Daşky gurşawy goramak: tokaýlar, ýaýlowlar, tebigat goraghanalary.
28. Dermanlyk ösümlükler we olary goramak.
29. Dürli mowzuklardaky baýram we çäreleri geçirmek senarilerini taýýarlamak
30. Ekologik durnukly rowaçlandyrmak.
31. Ekologiýada ulanylýan usullar
32. Ekosistemalaryň üýtgemegi.
33. Ekskursiýa dersi dowamynda predmetlerara baglanmak didaktik ýörelgäni durmuşa geçirmegiň ýollary.
34. Ekskursiýa dersi we onuň başlangyç synp okuwçylarynyň tebigaty öwrenmekdäki orny.
35. Ekskursiýa derslerinde dürli metodlardan peýdalanmak.
36. Ekskursiýany guramak we ony geçirmek metodiksy
37. Galyndylary gaýta işlemegiň döwrebap usullary.
38. Gaty we zäherli galyndylar.
39. Geografiýa meýdançasý, janly tebigat burçy, okuw tejribe uçaskasynda dersleri geçirmek metodikasy.
40. Howa özgerişi meseleleri we oňa garşy göreşmek.
41. Howanyň hapalanmagy.
42. Oba hojalygy we biosfera.
43. Ösümlük we haýwanat dünýäsini goramak.
44. Ösümlük we haýwanlardaky sutkalyk, aýlyk we ýyllyk ritmler.
45. Populýatsiýalar we ekosistemalar ekologiýasy.
46. Populýatsiýalaryň esasy aýratynlyklary.
47. Populýatsiýalaryň umumy klassifikatsiýasy.
48. Suksessiýa hadysasy.
49. Suw gurşawy faktorlaryna organizmleriň uýgunlaşmagy.
50. Suw we toprak resurslary we olary goramak.

- 51.Şäherlerde ses we atmosfera howasynyň hapalanmak meseleleri we olaryň önüni almak ýollary.
- 52.Tebigaty goramagyň ylmy-teoretiki esaslary.
- 53.Tebigy resurslar, olardan önümlü peýdalanmak we atmosfera goragy.
- 54.Toprak gurşawy faktorlaryna organizmleriň uýgunlaşmagy.
- 55.Topraklaryň hapalanmagy we olaryň önüni almak ýollary.
- 56.Wagt ekologik faktory.
- 57.Wernadiski taglymaty, noosfera.

Düzüjiler:

I.Amanklichev